

ZPRÁVODAJ

MUZEÁ KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ

DUBEN - ČERVEN 2014

S přicházejícím jarem jsme vymetli zimní pavučiny a připravili pro vás celou řadu nových výstav a akcí. Hned 1. dubna se můžete začíst do „Atlasu ptáků neobyčejných“ na ornitologické stanici. Tak totiž zní název zdejší celosezónní výstavy, kterou určitě nemůžete vynechat. Velikonoce tradičně budou patřit Helfštýnu. Nejkrásnější svátky jara tak můžete oslavit příjemnou procházkou na hrad, kde je pro vás nachystaná bohatá ukázka lidových řemesel a velikonočních technik. „Tak nám zabili Ferdinanda...“ kdo by neznal tuto památnou větu z Haškova Švejka. Letos je to sto let od atentátu na následníka trůnu, kterým byla rozpoutaná Velká válka. Jak se žilo v Přerově před ní a jaké události se zde odehrávaly onoho tragického roku 1914, to vše se dozvíte na hlavní výstavě sezóny s příznačným názvem „Za císaře pána a jeho rodinu. Přerov na prahu 1. světové války.“ K tomuto tématu pro vás připravujeme bohatý doprovodný program včetně přednášek a muzejní noci. Věříme, že si každý vybere podle svého gusta. A protože v jarních měsících je dobré chodit do přírody, neváhejte využít bohaté nabídky kulturních akcí z programu hradu Helfštýna. Věříme, že upoutávky uvnitř tohoto čísla zpravodaje vás jistě zaujmou. Přejeme vám všem krásné Velikonoce.

(red)

Atlas ptáků neobyčejných – nová sezónní výstava ORNIS

Pravěký lovec se potkával se zcela jinými tvory než my v dnešní době. Musel je většinou překonat v jejich schopnostech, aby se jim ubránil anebo je ulovil.

Jana Kosturová

Nebylo to jistě jednoduché, vždyť zkameněliny těchto zvířat dokazují, že zvířata (a tedy i pravěcí ptáci, jejich předchůdci nebo jim podobní příbuzní) dosahovala úctyhodných rozměrů a byla nebezpečná. Víme o nich také díky kresbám na stěnách jeskyní. Lidé se jich báli, toužili nad nimi zvítězit, zvířata jim ale díky svým schopnostem byla i vzorem, stávala se ztělesněním duchů, bohů, byla posvátná. A myslím, že můžeme říct, že vztah člověka ke zvířatům se v podstatě do dnešních dnů nezměnil. Cítíme se být zvířatům nadřazeni, toužíme po jejich schopnostech, nebezpečných se bojíme, některá milujeme a jiná dokážeme využívat a chováme se k nim jako k továrnám na maso či jiné produkty. A z pro nás neuchopitelných skutečností života zvířat si naše fantazie dokáže vytvořit zcela nový svět, plný příšer a příběhů o nich.

Když si otevřete jakýkoliv atlas, jeho první stránky vám podají obecné informace o tom, s čím vás chce seznámit. Také v našem výstavním atlase se nejdříve dozvíte, jak se měnil vztah člověka k ptákům, jakou roli sehráli při zrození vesmíru nebo naší Země, co mají společného s bohy. Ukážeme, která ptačí souhvězdí najdete na obloze nebo kteří ptáci a proč se stali symboly na erbech nebo domovních znameních.

BAZILIŠEK
*má schopnost
proměnit
pohledem očí
vše živé
v kámen.*

*Zabít ho
může ranní
kokrhání
nebo vlastní
obraz v zrcadle.*

*Ze zvířat jej ohrožují
pouze tchoři
svým zápachem.*

Bazilišek,
též morovid
nebo mrtvovid.

Na dalších „listech“ našeho atlasu, volně jako ve středověkém bestiáři, pak před vás předstoupí jednotliví skuteční i neskuteční zástupci ptačí říše. Dozvíte se o jejich místě výskytu, vzhledu i způsobu života. U každého z nich jsme se snažili zjistit a popsat, jak zasáhli do skutečného života lidí různých částí světa a jak se otiskli do jejich světa fantazie. Ten je však nekonečný a naše výstava taková není, proto jsou to jen střípky, pro návštěvníka výstavy snad zajímavé a překvapivé. Překvapením ale jistě budou některé exponáty, které se nám podařilo získat, prozradím snad jen jediný z nich – blbouna nejapného. A na ostatní se musíte přijít podívat...

Více o výstavě a doprovodných programech na vedlejší straně.

Sloní pták
Aepyornis maximus

Výstava bude zahájena vernisáží 1. dubna v 17 hodin v budově ornitologické stanice, od 2. dubna do 31. října bude přístupná od pondělí do pátku od 8 do 16 hodin a o víkendech od 9 do 17 hodin. Jednotné vstupné činí 30 korun.

Výstavu doplní přednáška pana Tomáše Giesla o ptácích v kultuře severoamerických indiánských kmenů (15. dubna od 17 hodin v budově ORNIS) a 25. září přednáška paní doktorky Růženy Gregorové, paleontoložky Moravského zemského muzea v Brně, o setkávání lidí se zkamenělinami a jejich úloze při vzniku různých mýtů.

SIRÉNA kouzelným zpěvem láká lodě námořníků na útesy svého ostrova, kde ztroskotají.

Sirény zemřou, pokud někdo odolá jejich kouzlu.

Siréna

22. května od 16.30 hodin si ve výtvarné dílně budete moct vyrobit s lektorkou Veronikou Matlochovou bájněho ptáka z drátu a perliček, plstěním ovčí vlny nebo jako koláž z různých materiálů. Hlásit se můžete telefonicky na čísle 581 219 910. Veškeré informace o výstavě i doprovodných akcích, letáčky a fotogalerii najdete na www.ornis.cz.

Jaro na Helfštyně

Od prvního dubna začínají na Helfštyně komentované prohlídky, od víkendu se pak zpřístupňují expozice a správa hradu připravuje kulturní akce.

Návštěvníci se v tomto roce dostanou společně s průvodcem do archeologické expozice a hradní mincovny už od 5. dubna. V jarním čase zpřístupňujeme Helfštýn denně mimo pondělí vždy od 9 do 17 hodin. Komentované prohlídky začínají pro skupinky nad pět osob v každou celou hodinu.

Tradičně nabitý bude doprovodný program k Velikonocům, kterým odstartuje hlavní hradní sezóna. Návštěvníky pobaví vystoupení Studia bez kliky. Tato výtvarná a divadelní společnost chystá jak zábavná, tak i trochu naučná zastavení. Zdržíte-li se chvíli u historického lisu, odnesete si domů pěknou památku. V historické mincovně si vyrazíte pamětní minci a děti potěší projížďka na dřevěném kolotoči. Těšit se můžou hlavně všichni příznivci tradičních řemesel. Řada kumštýřů z Přerovska a Olomoucka se na Helfštyně setkává téměř patnáct let. Pod své šikovné ruce nám dají nahlédnout výrobci kraslic, keramiky, košíků, patchwork, ale i paličkových a drátkovaných dekoračních předmětů. Program plánujeme na celý prodloužený víkend včetně Velikonočního pondělí, to znamená od 19. do 21. dubna. Poslední víkend, tj. 26. a 27. dubna, také nebude o zajímavosti nouze. Otevíráme expozici uměleckého kovářství v suterénu hradního paláce.

Jan Lauro

Tepaný život Maria Converia

Galerie hradu Helfštýn pravidelně nabízí projekty spojené s uměleckým zpracováním kovů, ani v letošním roce tomu nebude jinak. Od soboty 26. dubna zpřístupňuje správa hradu sezónní výstavu Tepaný život Maria Converia.

Jan Lauro

Converio je italský sochař tvořící ve městě Schio. Pro jeho díla je příznačné především uplatňování plechových plátů, které upravuje různými technikami, nejčastěji však používá tepání. Návštěvníkům tak přiblížíme jeden z mnoha specifických přístupů ke kovu, který v našich končinách není zcela běžný.

Autor vdechuje život kovovým figurám již více než půl století. Na všech pracích je znát, jaké inspirační zdroje ovlivňují jeho umělecký projev.

Naturalistickým způsobem zhmotňuje lidská těla vycházející z mytologie. Mistrné kompozice ze světa fauny hýří životem. Měkce tvaruje ladné křivky dámských aktů, jejichž brilantní provedení oslňuje na výstavách po celém světě. Converio je výraznou osobností oscilující mezi uměleckou a řemeslnou tvorbou. Pravidelně se účastní evropských sympozií, kde bývá vysoce hodnocen. Kořeny jeho tvarosloví sahají hluboko do antické historie. Nezřídka vychází z klasického kánonu krásy, který však posouvá do moderních rovin použitím originálních detailů, výchozích materiálů a povrchových úprav.

V galerii na II. hradním nádvoří představíme ukázkou z autorova aktuálního díla, kterou doprovodí exponáty ze sbírky uměleckého kovářství Muzea Komenského v Přerově. K vidění bude také řada skic a studií z mistrova ateliéru.

Výstavou Tepaný život Maria Converia bychom rádi poukázali na dlouholetou spolupráci správy hradu s evropskou kovářskou špičkou a zároveň připomněli umělcovo životní jubileum. Věříme, že instalace bude důstojným darem k mistrovým sedmdesátinám, jež si společně s ním vychutnají všichni obdivovatelé uměleckého řemesla.

Za císaře pána a jeho rodinu

Muzeum Komenského v Přerově připravilo pro rok 2014 výstavní projekt, který má nejen připomenout 100. výročí vypuknutí 1. světové války, ale především má zájemcům přiblížit vývoj města Přerova na počátku 20. století a vliv Velké války na jeho slibný a dynamický vývoj.

Lubor Maloň, Jarmila Klímová

Projekt dostal název Za císaře pána a jeho rodinu - Přerov na prahu 1. světové války a potrvá od začátku května do konce října. Jeho nejdůležitější částí je stejnojmenná výstava, rozdělená do čtyř tematických okruhů: Srdečné pozdravy z c. k. Přerova (každodennost Přerova před Velkou válkou), Ze všedního dne do uměleckých představ (umění a řemesla v letech 1900–1914), Do bouřného času (počátek 1. světové války na Přerovsku) a Za císaře, za vlast! (školství v Přerově v době 1. světové války). Součástí projektu budou rovněž doprovodné akce, mezi které patří odborná konference Škola a Velká válka (13. a 14. května), cyklus celkem 7 přednášek od 20. května do 21. října, muzejní noc (6. června), umělecko-historická procházka a edukační programy pro děti. K výstavě bude vydán rovněž tištěný průvodce.

První část výstavy seznámí návštěvníka s tím, jak se žilo v Přerově, dvacetitisícovém okresním městě s českou správou, před válkou, která měla být větší než

všechny předchozí a která měla změnit uspořádání světa i lidstvo samé. Představí každodennost Přerovanů, kde bydleli, jak si vydělávali na živobytí, kam chodili nakupovat či kam se chodili bavit. Ukáže město v letech 1900–1914 s jeho továrnami a továrničkami, novostavbami secesních domů, prvním železobetonovým mostem v Rakousko-Uhersku, rozsáhlým nádražím, ale také s promenádami, parky či venkovskými předměstími.

Město bylo železničním uzlem, významným centrem chemického, strojírenského a potravinářského průmyslu, velkou roli hrály spolky a kultura, díky české samosprávě se dařilo i školství, rozsáhlá byla i stavební činnost. Nad tím vším bděl císař, který byl dosud nezpochybnitelným mocnářem. Za císaře pána a jeho rodinu byl ochotný padnout leckterý obyvatel říše. Brzy se k tomu našla příležitost.

Období počátku 20. století je snad nejtypičtějším příkladem zvratů ve výtvarném umění. Kdy jindy se v tak krátkém období vystřídaly tolik odlišné představy o uměleckém vkusu, jako byl historismus, symbolismus, secese a kubismus? Návštěvník se proto ve druhé části výstavy přesune z přerovské předválečné každodennosti do arény uměleckých představ významných českých umělců, architektů a návrhářů, kteří ovlivnili řadu současníků i další generace výtvarníků. Didakticky zde budou prezentovány jednotlivé umělecké obory, které pomohou vytvořit náležitou představu o tehdejším vývoji

v uměleckém řemesle, výtvarném umění i dobovém bydlení. To bude ukázáno pomocí rekonstrukcí historických interiérů od Josefa Gočára nebo Jana Kotěry, doplněných o drobné předměty denní potřeby. Mezi autory vystavených uměleckých děl najdeme například Antonína Slavička, Jana Preislera, Josefa Váchala či Otto Gutfreunda.

Třetí část výstavy se bude věnovat změnám, které s sebou přinesla Velká válka. Její vypuknutí bylo pro české obyvatelstvo, již dlouhá léta sympatizující se slovanským Ruskem, velký šok a události počínaje atentátem na následníka trůnu v Sarajevu byly sledovány s obavami, které se záhy ukázaly jako opodstatněné. Válka začala národ brzy decimovat morálně, materiálně i politicky. Pozornost autorů se však zaměří na samotný počátek do té doby největšího válečného konfliktu v Přerově a jeho okolí. Výstava ukáže, jak probíhala mobilizace a muži opouštěli své rodiny, kterak byla veřejnost informována o hrůzách na frontě, proměnu města pod vlivem přílivu utečenců a raněných, dále také čeho všeho se museli občané vzdát a jak se postupně české obyvatelstvo dostávalo do čím dál většího podřízeného a vykořisťovaného postavení. Jak krutě začala c. k. vláda likvidovat možnou opozici, nastíní případ přerovského občana, člena Sokola Slavomíra Kratochvíla, který za svůj otevřený nesouhlas s perzekucí národa zaplatil již v prvním válečném půlroce cenu nejvyšší. Představení budou i další, které potkal podobný osud jako Kratochvíla. To vše bude doplněno osudy a zážitky některých Přerovanů z bojišť nejranější fáze Velké války, jež si posléze vysloužila kvůli krvi milionů obětí oficiální přívlastek první světová.

Pokračování na následující straně.

Budova vojskem obsazené školy na Palackého 19

Poslední část výstavy se zaměří na přerovské školství v průběhu I. světové války, na jeho proměny, které se dotkly učitelstva i žactva. Mnozí učitelé byli odvedeni na frontu, ostatní byli využíváni pro potřeby okresních a místních úřadů, i v době prázdnin. V Přerově bylo pro vojenské účely obsazeno po celou dobu války několik školních budov – pedagogium v ulici B. Němcové, kde byla umístěna vojenská nemocnice, a prostory gymnázia, měšťanské školy v Palackého ulici č. 19 a obecných škol na Malé Dlážce a v Komenského ulici, kde se zabydlel pěší pluk č. 57 z Tarnova. Žáci a žačky zabraných škol se po čtyři roky učili v náhradních učebnách v jiných školách (klášter na Šířavě, průmyslová škola a ulice Palackého č. 25), většinou v půldenním střídavém vyučování.

Na kvalitu výuky však podstatně zapůsobil další okolnosti, které válka přinesla. Rodiny zůstaly bez otců a starších synů, kteří byli ve válce, matky byly nuceny hledat si zaměstnání, aby rodinu uživily, s tím musely pomáhat i děti. Chlapci i dívky pracovali v hospodářství, pomáhali při zajištění potravin, starali se o mladší sourozence. K tomu měli úlevy ze školní docházky, popřípadě odcházeli ze školy hned po dovršení 14 let. Studenti středních škol z vyšších ročníků byli povoláváni k armádě ještě před skončením studia a někteří již předtím absolvovali ve škole povinnou vojenskou přípravu. Ani žáci, kteří se účastnili výuky, se jí nemohli plně

věnovat. Přibyla jim povinná vlastenecká (patriotická) činnost, kterou určovaly úřady a ministerstva. Byly to rozličné peněžní sbírky, upisování válečných půjček, prodej vlasteneckých předmětů (odznaky, známky, válečné kalendáře), sběr kovů a různých dřívě odpadových materiálů (např. i kostí), ostružiníkového listí (náhrada za čaj), kopřiv (k výrobě tkanin). Školy shromažďovaly šatstvo a děti šily, pletly a vyráběly pro vojáky části oděvů. Intenzita této činnosti se stále zvyšovala, byla vykazována a úřady kontrolována.

Vojenská nemocnice ve školní budově v ulici B. Němcové

Školská část výstavy zahrnuje i zajímavosti o polní poště, která obstarávala kontakt rodin, ukázky z válečné korespondence několika přerovských učitelů, školní archiválie, učebnice a řadu obrazového materiálu. Máme pro návštěvníky i překvapení v podobě fotografií interiéru válečné školy, které jsme s použitím školských sbírek naaranžovali a použijeme je k ilustračním účelům.

Vernisáž proběhne v prostorách přerovského zámku v úterý 6. května od 17 hodin. Výstava potrvá až do 27. října. Bližší informace k výstavě a jednotlivým doprovodným akcím budou návštěvníkům k dispozici na www.prerovmuzeum.cz.

Do Lednice za ptáky a houbami

Ornitologická stanice se rozhodla navázat na dřívější úspěšné exkurze do krásného prostředí jihomoravské Lednice a okolí. První vlaštovkou bude květnová exkurze, provázet vás budou zkušený ornitolog Josef Chytil a vynikající mykolog Jiří Polčák. Exkurze se uskuteční 24. května, předběžná cena nepřesáhne 400 Kč včetně dopravy (děti do 10 let zdarma). Zájemci se mohou hlásit na adresu: chytil@prerovmuzeum.cz; případně na telefon 581 219 910; nebo 724 947 544.

Odjezd v 7 hodin, příjezd mezi 18.–19. hodinou. Bližší informace budou následovat přihlášeným zájemcům.

Stop utrácení za kanál aneb záblesk zdravého rozumu

Josef Chytil

Jedno z nedávných rozhodnutí nového ministra dopravy se přímo dotýká města Přerova a ornitologické stanice obzvláště. Jde o (několikátou!) studii proveditelnosti, která měla být vypracována na podporu fantasmagorické představy, tj. výstavbu kanálu Dunaj-Odra-Labe.

Na této myšlence zaráží snad všechno: od naprosté ekonomické nesmyslnosti, katastrofických dopadů na životní prostředí, zásadního sociálního vykořenění desetitisíců lidí až po reálnou neexistenci důvodu výstavby. Uváděné důvody nutnosti výstavby se „pružně“ měnily podle nálad společnosti, od převozu těžkých strojírenských kolosů z Vítkovic (zkrachovaly) a Přerovských strojíren (zkrachovaly), přes zkapalněný plyn (odkud kam?) až po současný hit, kdy výstavbu kanálu Dunaj-Odra-Labe zdůvodňují jeho obhajovatelé jako zásadní krok k eliminaci povodní.

Tito „stavitelé“ nevědí, nebo lépe řečeno nechtějí vědět o významné studii, který byla na pokyn vlády vypracována v letech 2004–2005 pod dozorem ministerstva životního prostředí. Tato více než šestisetstránková studie zpracovala problematiku kanálu Dunaj-Odra-Labe vskutku od A až po Z a podílelo se na ní několik desítek odborníků ze všech dotčených oblastí. Významná část byla věnována ekonomickým otázkám, opominuty nebyly problémy sociologické, právní a samozřejmě ani ochrana životního prostředí a přírody.

Ve všech ukazatelích uvažovaná stavba propadla, studie prokázala její nesmyslnost. Bohužel nikdy nedošlo k poslednímu zásadnímu kroku, tzn. jejímu předložení vládě a následnému rozhodnutí o zrušení územní ochrany trasy, kudy měl kanál Dunaj-Odra-Labe vést. Tato trasa je mimochodem velkorysá a paradoxně zároveň nejasná, protože se mnohokrát měnila – podle toho, jak byly jednotlivé návrhy odmítány. Požadavek vypracování zmíněné studie původně vycházel z požadavku hejtmánů a starostů obcí dotčených zmíněnou územní ochranou, která často výrazným způsobem brání rozvoji regionu.

Jarní nabídka muzejních přednášek

Čtvrtek 24. 4. Kouzlo doby viktoriánské aneb co ještě nevíte o století páry.

Co znamenají slova steampunk nebo neo-victorianismus? Proč je vše spojené s viktoriánskou dobou a parními technologiemi v posledních letech tak populární? Kdo jsou ti podivní lidé v cylindrech a buřinkách, kteří s nadšením ožívují století páry a podléhají jeho kouzlu v současné době? Inspirace viktoriánskou érou v literatuře, filmu, výtvarném umění, designu, módě, architektuře, ale i v každodenním životě se stává kulturním fenoménem a životním stylem - více se o tomto jevu a o lidech kolem něj dozvíte na přednášce Mgr. Markéty Strakové, Ph.D.

Úterý 20. 5. Město na prahu nové doby (Přerov 1895 - 1914).

Přednáška historika regionálních dějin Bc. Petra Sehnálka zavede návštěvníky do Přerova před sto i více lety a představí rostoucí dvacetitisícové správní a průmyslové středisko ve všech základních aspektech jeho tehdejší podoby a funkčnosti. Prezentován bude nejen jeho vzhled, hospodářství, obyvatelstvo a stavební rozvoj, ale i starosti a problémy.

Čtvrtek 29. 5. Umění a umělecká řemesla konce 19. století.

Přednáška Mgr. Kamila Lukeše se zaměří na umění a umělecká řemesla konce 19. století jako důležité hybatele pro vývoj umění ve 20. století. Důraz bude kladen zejména na české země s přihlédnutím k vývoji v okolních státech a jeho vlivu, jež udával směr českému výtvarnému umění.

Úterý 3. 6. Zábavný pozdrav z Přerova (volný čas v dobách předválečných).

Tentokrát historik Bc. Petr Sehnálek zabrouzdá do tématu volného času a zábavy našich předků. Přiblíží tak posluchačům tento významný aspekt

hmotné kultury a každodennosti. Představeny budou tehdy rozšířené způsoby trávení volného času, jakými byla spolková činnost, účast na kulturních podnicích, sport či výlety do přírody. Stranou nezůstanou hostince a taneční zábavy. Těšit se můžete i na ochutnávku z černé kroniky, která již tehdy informovala, která se volnočasová aktivita může zvrhnout ve zločin či ostudu.

Úterý 17. 6. Ze všedního dne do uměleckých představ. Umění a řemesla v letech 1900-1914. Komentovaná prohlídka výstavy v přerovském zámku.

Společně s kurátorem výstavy Mgr. Kamilem Lukešem se posluchači budou moci „projít“ vývojem uměleckých forem a sami na vystavených předmětech rozpoznat, jakým převratným vývojem si umění a umělecká řemesla prošla za pouhých 14 let na začátku 20. století. Na konkrétních příkladech bude přímo ve výstavě prezentováno, jak asi mohli bydlet významní architekti, jako byli Fratišek Hugo Kepka, Jan Kotěra nebo Josef Gočár. K vidění bude rovněž vývoj českého umění na dílech od předních českých výtvarníků, jakými byli Antonín Slavíček, Otto Gutfreund, Antonín Procházka, Václav Špála a další.

Přednášky začínají vždy v 17 hodin v Korvinském domě (není-li uvedeno jinak).

Může být detektorář archeologovi užitečný?

Muzeum Komenského v Přerově od 11. února do 1. června pořádá v prostorách přerovského zámku výstavu s názvem Detektory v archeologii s podtitulem „Jak pomáhat a neublížit“. Výstava je v souvislosti se stále ožehavou problematikou „detektoringu“ ojedinělým počinem v rámci České republiky.

Zdeněk Schenk

Díky projektu Preventivní archeologie se pod hlavičkou Archeologického centra Olomouc ve spolupráci s NPÚ Olomouc, muzeem v Prostějově, muzeem v Šumperku a Muzeem Komenského v Přerově poprvé naskytla příležitost prezentovat výsledky spolupráce archeologů a detektorářů na záchraně archeologického dědictví s podporou Olomouckého kraje.

Po roce 2000 nastal v České republice detektorový boom, v současné době je počet držitelů detektoru kovů odhadován na 20–30 tisíc. Tento koníček se svými negativními i pozitivními dopady se stal naprostým fenoménem dnešní doby, na který musela dříve či později reagovat odborná veřejnost.

Výstava Detektory v archeologii je věnovaná výsledkům spolupráce profesionálních archeologů a zájemců z řad uživatelů detektoru kovů, kteří v rámci Projektu preventivní archeologie v Olomouckém kraji spolupracují na záchraně archeologického kulturního dědictví České republiky. Výsledky společného úsilí prezentují veřejnosti nejen nálezy solitérních drobných movitých archeologických nálezů,

zhotovených ze železa a barevných kovů, ale zároveň unikátní depoty, „poklady“ předmětů uložených v minulosti do země. Právě jedním z nich je depot z mladší doby bronzové obsahující 76 bronzových předmětů, které byly nalezeny během preventivní detektorové prospekce vedené archeologem Jakubem Halamou na Mohelnicku. V tomto pokladu jsou zastoupeny různé kategorie předmětů. Vedle bronzových srpů, seker, zlomků mečů a kopí nechybí ani zlomky náramků či tordovaných nákrčníků, které jsou dokladem precizní práce kovolitců z doby před více než třemi tisíci lety.

Největší prostor je věnován nálezům z Přerovska, které na prvním místě reprezentuje bronzový a zároveň zlatý poklad z obce Hradčany. Ten se podařilo najít během velikonočních svátků v roce 2013. Počtem nalezených předmětů jde o dosud největší depot objevený na Přerovsku a zároveň v Olomouckém kraji. Součástí pokladu byl vedle tří set bronzových publik, několika seker či zlomků jehlic také svitek zlatých drátů a část slitku zlatého kovu. Poklad, který je k vidění v jedné z vitrín, byl uložen do země v místě osady z mladší doby bronzové poblíž trasy dálkových obchodních cest, probíhajících krajinou Moravské brány.

Na výstavě je možno dále zhlédnout pestrou škálu solitérních kovových archeologických nálezů, které byly získány prostřednictvím detektorové prospekce na Přerovsku, Prostějovsku, Šumpersku a Olomoucku v letech 2010–2013. V mnohých případech se jedná o zcela unikátní archeologické nálezy mimořádné historické hodnoty, přesahující svým významem rámec Olomouckého kraje. Široké spektrum nálezů pochází z různých

časových období. Nejstarší kovové artefakty reprezentují ploché měděné sekery z pozdní doby kamenné - eneolitu, svým tvarem zaujme unikátní měděná sekera typu Kozarac importovaná na Moravu z jihovýchodní Evropy, která návštěvníka překvapí svým nadčasovým designem. Velké množství předmětů pochází z mladší doby bronzové (1300-1000 př. n. l.), kterou lze označit za vrchol kovolictví vzhledem ke kvantitě i kvalitě produkce bronzových výrobků. Z doby laténské (400 př. n. l.-0) jsou na výstavě k vidění vedle bronzových

amuletů a součástí kovových opasků také stříbrné keltské ražby, které představují vůbec první mince ražené na našem území.

Doba římská (0-400 n. l.) je zastoupena zejména nálezy bronzových oděvních spon a římských mincí, které byly získány preventivní detektorovou prospekci na germánských sídlištích. Vystavené pražské groše Jana Lucemburského byly dohledány v ornici na místě roztroušeného mincovního pokladu, který byl nalezen na Přerovsku v 70. letech 20. století. Novověké předměty jsou při detektorové prospekci nalézány nejčastěji. Kromě mincí se často objevují oděvní přezky, knoflíky, církevní medailonky či první psí známky, z nichž některé jsou na výstavě Detektory v archeologii k vidění. Z bitvy u Tovačova pocházejí olověné projektily rakouského a pruského vojska, které zůstávají víceméně posledními němými přírodními svědky dramatických událostí jednoho červeného dne roku 1866. Mezi nejmladší exponáty patří předměty dokládající válečné události 20. století.

Výstava je doplněna panely s doprovodnými texty, kde se může každý zájemce dozvědět bližší informace o projektu Preventivní archeologie, problematice využívání detektoru kovů, ale zároveň se seznámí i s příběhem objevu a nálezyvími okolnostmi unikátních depotů. Během přípravy bylo pamatováno i na ty nejmenší návštěvníky, kteří budou doprovázet své rodiče. V centrální části výstavy je čeká dobrodružné skládání mozaiky z rozstříhaných makro snímků dvou stříbrných denárů z doby římské a jedné novověké zlaté turecké ražby. Originály těchto mincí jsou rovněž k vidění ve vitrínách. Výstava poukazuje na jednu z možných cest při společné spolupráci na záchraně kulturního dědictví České republiky.

Výstava o historických hodinách v Lipníku nad Bečvou

Od poloviny května se ve výstavním sále „Domeček“ Městské knihovny v Lipníku nad Bečvou uskuteční výstava *Tikající krása, věnovaná zajímavostem z historie časoměrných přístrojů.*

Výstavu kurátorsky zařizuje Muzeum Komenského v Přerově a vznikla za ochotné spolupráce Technického muzea v Brně, které poskytlo funkční věžní hodinový stroj i modely hodinových krokových mechanismů, Vlastivědného muzea v Olomouci, které zapůjčilo řadu slunečních, kapesních a náramkových hodinek, a Expozice času ve Šternberku, která dodala zajímavé informační panely. Vernisáž výstavy proběhne 15. května v 16 hodin. Na úterý 27. května je naplánována přednáška o historii hodinářství a komentovaná prohlídka výstavy s jejím kurátorem Mgr. Radimem Himmlerem. Výstava potrvá do 26. června.

Výstava je součástí celoročního tematického zaměření kulturního kalendáře města Lipníka nad Bečvou na „Rok času“, v jehož rámci bude v průjezdu městské zvonice instalován a uveden do chodu restaurovaný vzácný barokní kovaný věžní hodinový stroj z místního farního kostela sv. Jakuba Většího.

Hrad Helfštýn bude opět místem setkání milovníků vojenské historie

Adorea šermíři Olomouc pořádá 24. a 25. května ve spolupráci s Muzeem Komenského v Přerově a za podpory Olomouckého kraje již pátý ročník Festivalu vojenské historie na hradě Helfštýně. Festival je tradičně zaměřen na vývoj vojenství v Čechách a na Moravě od českého pravěku po 30. léta 20. století. V průběhu dvou dnů se vám v podání špičkových spolků vojenské historie a profesionálních šermířských uskupení představí vikingové, mušketýři, žoldnéři, kavalíři, vojáci Velké války z českých legií i starého mocnářství, četnická pátrací stanice z první republiky, markytánky, kejklíři, komedianti, pouliční divadlo, kabaret, hudba i tance. Nejmenší návštěvníci pak mohou formou her putovat za hradním pokladem. Na hradě vystoupí okolo sta kostýmovaných účinkujících. Budete mít jedinečnou možnost nahlédnout do života vojáků v poli i ve vojenském táboře, řemeslníků a prostých lidí.

Na jeden z největších historicky zaměřených festivalů na Moravě vás srdečně zve Adorea šermíři Olomouc.

Festival vznikl za podpory Muzea Komenského v Přerově a Olomouckého kraje. V současné chvíli se festival rozrůstá a snaží se divákům nabídnout příjemně a kulturně strávený den na hradě, který svou rozlehlostí patří k největším a nejkrásnějším v České republice.

Muzikanti, co děláte?

Lubor Maloň

Když se podíváte do programu muzea na rok 2014, zjistíte, že se stejně jako tento příspěvek jmenuje i výstava, která proběhne od 30. května do 7. září. Veřejnosti představí nejlepší práce ze stejnojmenné výtvarné soutěže, která je určena dětem z mateřských a základních škol. Ale proč právě výstava dětských výkresů a muzikanti? Odpověď je jednoduchá. Muzeum Komenského v Přerově je od roku 2007 spolupředatelem folklorního festivalu V zámku a podzámčí, který se bude letos věnovat lidové hudbě našich předků. Proto ti muzikanti. A protože pořadatelé festivalu chtěli zapojit i děti, vymysleli už v roce 2010 výtvarnou soutěž, každý rok pochopitelně s jiným tématem, která vzbudila velkou pozornost žáků mateřských a základních škol z celé Moravy. A co by to bylo za soutěž, kdyby její nejlepší práce nebyly někde prezentované. Znáte snad lepší prostory k vystavování, než jsou ty muzejní?

Ale festival samozřejmě není jen výtvarná soutěž, patří k němu již od prvního ročníku (2007) také pěvecká soutěž O zámecký

klíč a bohatý program. Letošní 8. ročník festivalu se uskuteční v pátek a sobotu 13. a 14. června, na Horním náměstí a v jeho blízkém okolí. Celou akci zahájí v pátek ráno tematický vzdělávací program pro organizované školní skupiny v areálu zahrady u sídla spolupořádajícího spolku Cukrle Přerov, U Bečvy I.

Večer se pak mohou zájemci těšit na muzikál Šumař na střeše, v podání CM Primáš Přerov, skupiny Tupá šidla z Lipníka nad Bečvou a v neposlední řadě také pořadajícího Folklorního souboru Haná Přerov. Jako kulisy byly vybrány hradby poblíž Bečvy, u vyústění Horního náměstí, u Gayerovy pamětní desky.

Sobotní festivalový program začne již v 9 hodin vystoupením Dětského sboru SVC Atlas a Bios Přerov. Poté bude následovat pořad Písnička a svět dětí, který představí tři dětské folklorní soubory z Moravy. Od 12 hodin vypukne finále dětské pěvecké soutěže O zámecký klíč. Zpěvačky bude doprovázet CM Primáš Přerov, která po skončení soutěže

ještě samostatně zahraje.

S úderem 14. hodiny pak bude zahájen hlavní pořad festivalu, ve kterém divákům předvedou to nejlepší ze svého repertoáru vybrané soubory z Vysočiny (Horácka), Hané, Slovácka a Valašska. Během programu bude také pokřtěno CD ke zpěvníku hanáckých písní Jak se dělá láska, které vydal FS Haná Přerov a DFS Trávníček při ZŠ Trávník díky finanční podpoře statutárního města Přerova. Festival zakončí společenské posezení u cimbálu na nádvoří přerovského zámku. Součástí sobotního programu festivalu, který finančně podpoří Olomoucký kraj a Statutární město Přerov, bude rovněž bohatý stánkový prodej a soutěže pro děti.

Konečně! ORNIS členem Národní sítě záchranných stanic

Záchranná stanice pro živočichy ORNIS Přerov vznikla oficiálně v srpnu 2009, kdy byla Ministerstvem životního prostředí vydána stanici příslušná akreditace. Od té doby prošlo naší stanicí několik set živočichů, mezi nimiž tvoří největší podíl oba druhy ježků, více druhů netopýrů a mláďata rorýsů. Další významný krok v historii stanice nastal v uplynulých dnech – stanice byla dne 6. března 2014 přijata za právoplatného člena Národní sítě záchranných stanic v rámci Českého svazu ochránců přírody (ČSOP).

Tu tvoří v současné době celkem 28 stanic s působností pokrývající celé území ČR. Blíže viz www.zvirevnouzi.cz.

Záchranná stanice ORNIS tak každopádně získává vyšší kredit a stala se po zásluze právoplatným členem celostátní sítě záchranných stanic.

Jako perličku uvádíme, že se kvůli našemu přijetí dokonce musely měnit stanovy zmíněné sítě, a to z hlediska minimálního počtu obcí s rozšířenou působností, spadajících pod správu příslušné záchranné stanice.

I letos se zapojíme do Festivalu muzejních nocí

Zájemci z řad široké veřejnosti budou mít na začátku června již tradičně možnost prohlédnout si prostory přerovského muzea v poněkud neobvyklý čas. Stane se tak v pátek 6. června od 18 do 23 hodin v rámci Festivalu muzejních nocí, který zaštiťuje Asociace muzeí a galerií České republiky. Tentokrát si pořadatelé přerovské muzejní noci připravili pro návštěvníky zajímavý program k výstavnímu projektu Za císaře pána a jeho rodinu – Přerov na prahu 1. světové války. Návštěvníci budou procházet jednotlivými výstavními sály přerovského zámku a na několika stanovištích budou mít možnost vyzkoušet si zajímavé aktivity spojené s tématem. Zapojí se tak nejen do budování Přerova před rokem 1914, ale také do válečného úsilí, které propuklo po vyhlášení Velké války.

Autobusový zájezd do Znojma

Zveme všechny milovníky umění a historie na autobusový zájezd do Znojma, který se uskuteční 19. června. Odjezd autobusu bude z Přerova od kina Hvězda v 7 hodin. Společně navštívíme nejvýznamnější památky města Znojma, jako jsou kostel sv. Mikuláše, dvoupatrový kostel sv. Václava, radniční věž, městské paláce nebo rotundu sv. Kateřiny z 12. století s dochovanými nástěnnými malbami, Loucký klášter s trojlodní bazilikou P. Marie a sv. Václava, unikátní románskou kryptou a torzem raně gotického ambitu z doby těsně po založení kláštera v roce 1190. Dalším z navštívených objektů bude Znojemský hrad, původní sídlo znojemských údělných přemyslovských knížat z 1. poloviny 11. století, přestavěný na počátku 18. století v barokní zámek. Nyní je zde instalována stálá expozice Z dějin Znojemska. Společně si prohlédneme také znojemské podzemí. Labyrint chodeb pod centrem Znojma, budovaný ve čtyřech patrech pod sebou, má přibližně 30 km chodeb. Patří k největším bludištím ve střední Evropě. Na závěr si mohou zájemci prohlédnout Jihomoravské muzeum v Minoritském klášteře.

Bližší informace a přihlášky na e-mailu
lukes@prerovmuzeum.cz

nebo v pokladně přerovského zámku.

Cena zájezdu 270 Kč.

**Zůstává jen několik volných míst,
proto neváhejte a včas se přihlaste!**

KALENDÁRIUM

neboli

CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT...

1. 4. Vernisáž výstavy Atlas ptáků neobyčejných. Začátek v 17 hodin v prostorách ORNIS.

12. 4. Ornitologická exkurze do Tovačova. Možnost pozorování vrcholícího jarního tahu nejrůznějších druhů vodních ptáků a počátek hlavního tahu pěvců na Hradeckém rybníce, na Kolečku a pro vytrvalé až na jezeře Donbas. Ukončení kolem 13. hodiny. Sraz v 8 hodin na hrázi Hradeckého rybníka, vstupné 10 Kč.

15. 4. Pod křídly hromoptáka. Přednáška Tomáše Giesla o ptácích v tradicích a životě indiánů Severní Ameriky. Od 17 hodin v budově ORNIS, vstupné 10 Kč.

19. 4. až 21. 4. Velikonoce na hradě. Zábavně naučný doprovodný program na Helfštýně k velikonočním svátkům. Ukázky různých řemesel a velikonočních technik. Více na: www.bezkliky.eu a www.helfstyn.cz.

23. 4. Den Země. Spolupořádání úklidu odpadků v rámci akce Uklidme svět a pro účastníky program v areálu ORNIS a SVC Atlas a BIOS, volný vstup do expozice Ptáci ČR. Od 9 hodin, bližší informace a přihlášky v BIOS.

24. 4. Kouzlo doby viktoriánské. Umělecko-historická přednáška Mgr. Markéty Strakové, Ph.D. Korvinský dům, začátek v 17 hodin. Vstupné 10 Kč.

26. 4. od 14 hodin Vernisáž výstavy Tepaný život Maria Converia. Helfštýn.

3. 5. Author Šela MARATHON. Jubilejní 15. ročník největšího marathónu horských kol na Moravě. Helfštýn.

6. 5. Vernisáž výstavy Za císaře pána a jeho rodinu. Přerov na prahu 1. světové války. Začátek v 17 hodin v prostorách přerovského zámku.

20. 5. Město na prahu nové doby (Přerov 1895–1914). Přednáška Bc. Petra Sehnálka. Korvinský dům, začátek v 17 hodin. Vstupné 10 Kč.

24. až 25. 5. od 10 do 18 hodin V. ročník festivalu vojenské historie. Přepestrá přehlídka skupin historického šermu z různých období válečných dějin.

29. 5. Umění a umělecká řemesla konce 19. století. Přednáška Mgr. Kamila Lukeše. Korvinský dům, začátek v 17 hodin. Vstupné 10 Kč.

31. 5. Divadelní den pro děti i dospělé. Pohádková představení Divadla Tramtarie a celodenní doprovodný program plný soutěží. Vstupné: 100 Kč, 60 Kč, děti do šesti let zdarma. Helfštýn.

3. 6. Zábavný pozdrav z Přerova (volný čas v dobách předválečných). Přednáška Bc. Petra Sehnálka. Korvinský dům, začátek v 17 hodin. Vstupné 10 Kč.

3. až 6. 6. Tvořivé dílničky a loutkování pro nejmenší. Program pro mateřské školy a žáky prvního stupně základních škol v podání Studia Bez kliky (www.bezkliky.eu).

6. 6. Muzejní noc. Noční program na přerovském zámku od 18 do 23 hodin.

17. 6. Ze všedního dne do uměleckých představ. Umění a řemesla v letech 1900–1914. Komentovaná prohlídka výstavy. Provází Mgr. Kamil Lukeš. Přerovský zámek, začátek v 17 hodin. Vstupné 10 Kč.

28. 6. Zápasníci za hradbami. Exhobiční boxerská a kickboxerská klání pod širým nebem. Vstupné: 80 Kč, snížené 40 Kč, děti do šesti let zdarma.

ZPRAVODAJ MUZEA KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ duben - červen 2014

Texty: Radim Himmler, Josef Chytil, Jarmila Klímová, Jana Kosturová, Jan Lauro, Kamil Lukeš, Lubor Maloň, Petr Sehnálek, Kristina Sehnálková a Zdeněk Schenk

Foto: archiv Muzea Komenského v Přerově, Jitka Hanáková, Daniel Mazáč

Redakce a grafická úprava: Kristina Sehnálková

Vydalo Muzeum Komenského v Přerově, p.o., Horní nám. 7, 750 11, Přerov. IČO: 00097969.

Zaregistrováno Ministerstvem kultury ČR pod zn. MK ČR E 21496.

Příští číslo vyjde 1. července 2014.

Muzeum Komenského v Přerově je zřízeno a financováno Olomouckým krajem.

